

Sygn. akt IV U 651/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 października 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Kazimierz Kostrzewa

Protokolant: protokolant sądowy Marta Bartusiak

po rozpoznaniu w dniu 30 września 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania J. P.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 13 maja 2014 roku nr (...)

w sprawie J. P.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do emerytury

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu J. P. emeryturę od dnia (...) roku.

Sygn. akt IV U 651/14

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 9 października 2014 r.

Decyzją z dnia 13 maja 2013 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił J. P. przyznania prawa do emerytury. W uzasadnieniu swej decyzji organ rentowy wskazał, iż odwołujący nie spełnia przesłanek przyznania świadczenia emerytalnego określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. 2004 r. Nr 39 poz. 353 z póź. zm.), bowiem nie udokumentował 15-letniego okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze wymienionej w wykazie A bądź B stosownie do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. nr 8, poz. 43 z póź. zm.), a tylko 13 lat, 11 miesięcy i 1 dzień. Organ rentowy nie uwzględnił zatrudnienia w okresie od 08.10.1973 r. do 04.04.2014 r. jako pracy w szczególnych warunkach, gdyż przedłożona dokumentacja jednoznacznie nie potwierdza faktu takiej pracy.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł J. P., który podniósł, że w okresie zatrudnienia w (...) w K. pracował w szczególnych warunkach. Pracodawca ten obecnie nie istnieje, wnosił zatem o przesłuchanie świadków. Odwołujący domagał się zmiany zaskarżonej decyzji organu rentowego poprzez przyznanie mu prawa do emerytury.

W odpowiedzi na odwołanie ZUS wniósł o jego oddalenie, podnosząc argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że odwołujący J. P. ur. (...)r. osiągnął 60 lata życia. Na dzień 01.01.1999 r. legitymuje się okresem zatrudnienia wynoszącym ponad 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. Nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego. Organ rentowy uznał za udowodniony okres 13 lat, 11 miesięcy i 1 dzień pracy w szczególnych warunkach przypadający w okresie zatrudnienia: od 15.10.1984 r. do 31.12.1998 r. w (...) w B..

/okoliczności bezsporne/.

Ponadto Sąd ustalił następujący stan faktyczny sprawy:

W dniu 08.10.1973 r. odwołujący podjął zatrudnienie w Przedsiębiorstwie (...) w K. - gdzie pracował do dnia 30.09.1982 r., obecnie ten pracodawca nie istnieje. Odwołujący pracował w tym przedsiębiorstwie początkowo jako pomocnik operatora sprzętu, a następnie po zdobyciu uprawnień w dniu 13.07.1974 r. do obsługi ciężkich maszyn budowlanych i drogowych rodzaj specjalności – spycharki - co najmniej od dnia 01.07.1974 r. do końca zatrudnienia pracował na stanowisku maszynista spycharki. Pracę w tym charakterze wykonywał w wymiarze pełnego etatu, stale, każdego dnia. W okresie od 29.04.1977 r. do 07.05.1979 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po zakończeniu służby wojskowej ponownie zatrudniony u tego pracodawcy od dnia 08.05.1979 r. na stanowisku maszynisty spycharki w pełnym wymiarze czasu pracy. W dniu 25.04.2014 r. odwołujący złożył wniosek o przyznanie emerytury.

/dowód: świadectwo pracy z dnia 30.09.1982 r. –k. 5 ar czI,

dokumentacja pracownicza archiwalna –k. 12-14 as,

w szczególności: odpis uzyskania uprawnień z dnia 16.07.1974 r. –k. 12/9 as,

angaż z dnia 26.07.1974 r. –k. 12/10 as,

i umowa o pracę z dnia 08.05.1979 r.-k. 12/17 as,

zeznania odwołującego –k. 22 as,

wniosek z dnia 25.04.2014 r. – k. 1-5 ar czII/.

Ustalając stan faktyczny w niniejszej sprawie Sąd oparł się na zeznaniach odwołującego słuchanego w charakterze strony bowiem jego zeznania w sposób spójny i konsekwentny wskazywały, iż w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w K. w okresie od 01.07.1974 r. do 30.09.1982 r. pracował jako maszynista spycharki. Pracę w tym charakterze wykonywał w wymiarze pełnego etatu, stale, każdego dnia.

Sąd pozytywie ocenił dowody z dokumentów zalegających w aktach rentowych odwołującego oraz dokumentacji archiwalnej, których autentyczność oraz wiarygodność, jak również poprawność materialna i formalna nie budziły wątpliwości Sądu, nie były kwestionowane przez strony postępowania. Brak było zatem jakichkolwiek podstaw, także takich jakie należałoby uwzględnić urzędu, aby dokumentom tym odmówić właściwego im znaczenia dowodowego w tym wynikającego z art. 244 i art.245 kpc. Sąd uznał za wiarygodne świadectwo pracy odwołującego z dnia 30.09.1982 r.

Sąd rozważył, co następuje:

Przedmiotem postępowania było rozstrzygnięcie czy J. P. przysługuje prawo do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 z późn. zm.) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Stosownie do treści art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei art. 32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.). Z §1 Rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia. § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. §4 pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn;
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Kwestią sporną pomiędzy stronami było ustalenie, czy J. P. był zatrudniony w warunkach szczególnych w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...)w K. w okresie od 01.07.1974 r. do 30.09.1982 r. jako maszynista spycharki skoro nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach - jedynie w oparciu o jego zeznania, świadectwo pracy oraz dokumentację pracowniczą.

Rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43) w § 2 ust. 2 zobowiązuje zakłady pracy do stwierdzenia okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wyłącznie na podstawie posiadanej dokumentacji. Natomiast w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. Nr 10, poz. 49) określone zostały środki dowodowe, które powinny być dołączone do wniosku, stwierdzające okoliczności uzasadniające przyznanie tego świadczenia (§ 4 ust. 3). W myśl § 21 ust. 1, 4 i 5 powołanego rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia są pisemne zaświadczenia zakładów pracy, wydane na podstawie posiadanych dokumentów, oraz legitymacje ubezpieczeniowe, a także inne dowody z przebiegu ubezpieczenia. W przypadku zaś ubiegania się pracownika o przyznanie emerytury lub renty z tytułu zatrudnienia w szczególnym charakterze, zaświadczenie zakładu pracy powinno stwierdzać charakter i stanowisko pracy w poszczególnych okresach oraz inne okoliczności, od których jest uzależnione przyznanie takiej emerytury lub renty. Wyjątek od zasady ustalonej w powołanym przepisie jest zawarty w § 22 wymienionego rozporządzenia, który przewiduje, że okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

W sytuacji gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach zaświadczenia z zakładu pracy nie pozbawia to go możliwości wykazania tej okoliczności w postępowaniu odwoławczym przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych.

Jak wyjaśnił bowiem Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r., III UZP 5/85, w postępowaniu o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie przed sądem pracy i ubezpieczeń społecznych dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Pogląd ten został rozwinięty w znowelizowanym art. 473 kpc, który stanowi, że w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i z przesłuchania stron. W postępowaniu przed tymi sądami okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń mogą być udowodniane wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi (por. wyr. SN z dnia 02.02.1996 r. II URN 3/95 OSNP 1996/16/239). Skoro więc w niniejszej sprawie odwołujący nie dysponował zaświadczeniem potwierdzającym pracę w szczególnych warunkach, a pozyskanie takowego stało się niemożliwe z uwagi na likwidację zakładu pracy w którym był zatrudniony, zasadnym stało się ustalenie okoliczności w jakich odwołujący świadczył pracę na podstawie jego zeznań oraz dowodów z dokumentów.

Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego zawartym w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r. II UK 21/10 1. Dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. 2. W świetle przepisów wykazu A, stanowiącego załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wyodrębnienie poszczególnych prac ma charakter stanowiskowo - branżowy. Pod pozycjami zamieszczonymi w kolejnych działach wykazu wymieniono bowiem konkretne stanowiska przypisane danym branżom, uznając je za prace w szczególnych warunkach uprawniające do niższego wieku emerytalnego. Taki sposób kwalifikacji prawnej tychże prac nie jest dziełem przypadku. Specyfika poszczególnych gałęzi przemysłu determinuje bowiem charakter świadczonych w nich prac i warunki, w jakich są one wykonywane, ich uciążliwość i szkodliwość dla zdrowia. Nie można zatem swobodnie czy wręcz dowolnie, z naruszeniem postanowień rozporządzenia, wiązać konkretnych stanowisk pracy z branżami, do których nie zostały one przypisane w tym akcie prawnym. (LEX nr 619638). W wyrok z dnia 25 lutego 2010 r. II UK 218/09 Sąd Najwyższy wyjaśnił, że wykazy resortowe mają charakter informacyjny, techniczno-porządkujący, uściślający. Z faktu, że właściwy minister, kierownik urzędu centralnego czy centralny związek spółdzielczy w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalił w podległych i nadzorowanych zakładach pracy, że dane stanowisko pracy jest stanowiskiem pracy w szczególnych warunkach, może płynąć domniemanie faktyczne, że praca na tym stanowisku w istocie wykonywana była w takich warunkach i odwrotnie, brak konkretnego stanowiska pracy w takim wykazie może - w kontekście całokształtu ustaleń faktycznych - stanowić negatywną przesłankę dowodową. (LEX nr 590247). W niniejszej sprawie w oparciu o dostępne dowodowy Sąd ustalił, iż odwołujący w trakcie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...)w K. co najmniej od dnia 01.07.1974 r. do końca zatrudnienia tj. do 30.09.1982 r. pracował na stanowisku maszynista spycharki. Pracę w tym charakterze wykonywał w wymiarze pełnego etatu, stale, każdego dnia. W okresie od 29.04.1977 r. do 07.05.1979 r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. W rozporządzeniu z dnia 07 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze praca ta jest ujęta w wykazie A dział V pkt. 3, będącym załącznikiem do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. jako praca w szczególnych warunkach, której wykonywanie uprawnia do niższego wieku emerytalnego.

Po uwzględnieniu tego okresu pracy od 01.07.1974 r. do 31.12.1998 r. w Przedsiębiorstwie (...) w K. obok już uznanego przez organ rentowy okresu pracy w warunkach szczególnych odwołujący legitymuje się wymaganym okresem pracy w warunkach szkodliwych określonych w wykazie A w wymiarze co najmniej 15 lat.

Biorąc powyższe ustalenia pod uwagę w przedmiotowej sprawie odwołujący spełnia przesłanki do przyznania tzw. wcześniejszej emerytury, wynikające z treści art. 32 w zw. z art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a w szczególności § 4 rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. nr 8, poz. 43 z póź. zm.). osiągnął bowiem wiek 60 lat ((...) r.), oraz na dzień 01.01.1999 r. posiada wymagany okres zatrudnienia (ponad 25 letni okres składkowy i nieskładkowy), a przede wszystkim spełnia kwestionowaną dotąd przez organ rentowy przesłankę w postaci co najmniej 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach, ponieważ po uznaniu mu spornego okresu pracy w warunkach szczególnych tj. od 01.07.1974 r. do 30.09.1982 r. legitymuje się 15- letnim okresem pracy w warunkach szczególnych.

Dlatego też mając na uwadze powyższe rozważania Sąd działając na mocy wskazanych wyżej przepisów prawa zmienił zaskarżoną decyzję organu rentowego w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do emerytury od (...) roku tj. od ukończenia 60 lat. Mając na względzie powyższe orzeczono na podstawie powołanych przepisów prawa materialnego i na podstawie art.477¹⁴ §2 k.p.c.